

Z a t w e e f c h u   A w i s e s .

Nr. 7. Zettortdeenâ 15tâ Webruar 1845.

Tee pagani un tee jauni apustuti
jeb missionari.

(Stattees Nr. 2.)

Winnu reis tu effi dsirdejis no paganu buhschanaß un dsihwoschanaß un ka mehß, kas kristibu dabbujuschi pee tam wainigi effam, ka tee pagani wehl tahdâ tumfibâ staiga un besdeewibâ dsihwo, ta kâ mescha swehri; jo mehß ta Kunga wahrdam paklaufigi ne effam bijuschi, kas fakka: eita zaur wissu pasauli un darrait par mahzefleem wissus laudis, tohs kristidami eeksch ta wahrda Deewa ta Tehwa, ta Dehla un ta zee-niga swehta Garra, mahzidami tohs turreht wissu, ko es juns esmu pawehlejis. Preeksch 100 gaddeem retti kahdi zilweki scho grehku bija atdsinuschichi zaur swehta garra paligu, to bija mas kas atstahje tehwo semmi, un mahjas weetiau, rad-dus un peederrigus un aisgabje tablas semmês teem paganeem to preezas wahrdu fluddinaht un tohs mahziht eeksch ta Kunga Jesus tizzeht, bet preeksch 50 gaddeem tas Kungs Jesus parahdija farwu spehku un waldischanu brihnischki. Calenderu semmê tas Kungs kahdus deewabijigus mahzitajus apgaismoja, kas usnehmahs: jaunus laudis ismahziht un us paganu semnehm suhtih. lai to preezas wahrdu teem paganeem fluddina. Bet wiss eefahkums irr gruhts. Jaunus laudis par apustuleem ismahziht irr gruhts darbs un dauds naudas makfa; tas garfch zelsch kas teem jauneem ismahziteem apustuleem jareise us paganu semnehm arri dauds naudas makfa, un talabb teem deewabijigeem wihtreem, kas bija fabeedrojusches jaunus apustulus ismahziht un isuh-tiht, bija leels truhkums un tee ne sinnaja ko dar-riht. Bet juhs sinnat to wahrdu ko Gamaliels fozzija, Ap. darb. 5, 38: 39. Ja schis padohms, jeb schis darbs irr no zilwekem tad to isnihzinahs,

bet ja tas irr no Deewa tad juhs to ne warreseet isnihzinaht. Ta dohmaja tee wihtri, kas bija fa-beedrojusches un islaide grahmatu, fur tee bija eekschâ farakstijuschi no paganu besdeewibas un nabbadsibas un tee schai grahmatâ zittus kristigus laudis ar affarahm luhdse paligâ nahkt to gruhtu darbu pee paganu ismahzischanaß strahdht. Un redsi! tas Kungs Jesus bija ar to grahmatu un swehtija to, un schi bija kâ dsihws ugguns zaur wissu Calenderu, Sprantschu un Wahzu semmi. Dauds, dauds kristigi laudis iszehlahs wissas weetas un fabeedrojahs un samette dauds naudas, un ustaisija skohlas, fur jaunus laudis par apustu-leem ismahzija. Bet tas Kungs arri dauds jau-nus laudis apgaismoja, kas gribbeja aiseet teem paganeem to Ewangeliumu fluddinaht. Wiht-lais lassitajs! apdohma, zit gruhti tam nahkt, kam tehwo semme, wezzaki un peederrigi, eera-sta buhschana jaatstahj un kam zittâ semmes gab-balâ jadsihwo pee zitteem kristigeem zilwekem; zit nu wehl gruhtaki paganu semmês! jo pagani naw kâ zitti kristigi zilweki, bet swehtreem peelih-dsinajami un besprahgtigi. Zkattrai paganu tau-tai farwada walloda, farwada tizziba, farwadi grehki. Tew naw neweens draugs, paganu sem-mês, kas teewim labbu padohmu peedohtu, ne-weens kas tewi pahrstahktu, ka schee swehri tewi ne nokauj un ne peewilt; weenâs behdâs, weenâs bailês tewim jadsihwo. Wads tew jazeesch un flahpes — zaur mescheem tew jastaiiga — nee-dres un dadschi tawas kahjas un rohkas saplesch — kad flimmiba tew usret, kas tewi kohps, kas tewi ehdinahs un dsirdinahs, kas tewim dohs sah-les, kas tewi apmeerinahs un eepreezinahs? Tee pagani tew iskneij un lemno, sitt un brihdina, kas tawas affaras noslauzihß un farwu bailigu firdi apmeerinahs! Un tomeht, wairak ne 3000 to jaunu apustulu, tehwo un mahii, un wissu farwu

labbumu tehnu semmê atstahjuschi un pee paganeem aisgabjuschi, to preezas wahrdu fluddinaht un tohs grehziuekus us atgreeschanu fault. Tas Kungs Jesus irr winnu draugs un patwehruns, winnu eepreezinatajs un glahbejs; ta Pestitaja mihlestiba winnus treez un teem meeru ne dohd; tee naturr weenumehr prahtâ: winsch muhsu labbad nahwi iszzeitis, farwas neisdibbinajamas mihlestibas pehz, kâ tad muns ne nahktohs winna pawehleschanas paklaufsht. Tas Kungs Jesus irr to jaunu apustuku zerriba un winsch brihnischfigi irr parahdijis, ka winsch irr ar teem jauneem apustukeem, tâpat kâ winsch bija ar teem 12 un ar Pahwilu; jo taggad 1000 un atkal 1000 pagani farwas zellus lohka eeksch ta Kunga Jesus wahrda, ar affarahm farwas grehkus noscheldami, tee jauni zilweki palikkuschi, kas pehz Deewa walsiwbas dsennahs un to eeradduschu besdeewibu atstahjuschi, — swehri irr par kristigeem zilwekeem palikkuschi! Un ja to ar azzim warretu redseht, kahda jauna buhschana un jauka dsihwoschana starp paganeem irr iszehlusees zaur teem jauneem apustukeem, tad tu gan fazzitu: tas Kungs irr walbineeks par wisseem — flawehts lai irr winna swehtais wahrds. Bet zaur fo tad tee jauni apustuki tahdu grubtu darbu tif brihnischki pastrahdajuschi? woi tee ar kerra spehku teem paganeem usgabjuschi, jeb zaur krahpfschanu tohs peewihluschi? Ne! teem jauneem apustukeem ne bija nedf sohbins, nedf plintes, nedf naudas, nedf gohdiba, bet paduffe Deewa swehtais wahrds; tâ tee gahje zaur wissu pasauli un tas wahrds bija spehzigis un swehtihts un apgaisnoja tohs tumschus, nilnus laudis, tâ kâ irr rakstihst Ebr. 4. 12.: Deewa wahrds irr dsihwos un spehzigis un affaks ne kâ kahds abbejâ puffe greesigs sohbins.

Bet woi tad tee pagani to Deewa wahrdu warr faprast, kas muhsu walloda farakstihst? Ne, jo teem paganeem irr farwadas wallodas; talabb bihbele irr dauds wallodas pahrtulkota zaur teem jauneem apustukeem. Bihbeles pahrtulkoschanu tee isdarra tâ: Kad jaunâ apustulis sweschâ paganu semmê nahzis, tad winsch papreeksch to wallodu, fo tee laudis runna, mahzahs, un to

ismahzijees winsch bihbeli un zittas labbas grahmatah pahrtulko un teem laudim isdalla. Tohs behrnus winsch safauz kohpâ un mahza tohs lasfihht un sihmeht, tâ ka tee teem wezzakeem warr preeksch lassihht. Tad tas jaunais apustuls staiga apfahrt no zeemeem us zeemeem zaur wissahm mahjahm un mahza tohs laudis, to Kungu Jesu un winnu paschu nezeenibu atsiht. Bet kas tad tahs bihbeles ar drikkeem eespeesch, kas dohd to papihri? pee tam jaw leela istehreschana! Scho lectu isdarra tâ: Mans wahrds paliks muhschigi fakka tas Kungs Jesus, un winsch patf stahw nomohdâ par Deewa wahrdu, un gahda, ka tas wahrds wairojahs.

Kahdus gaddus preeksch Pruhschu gaddeem Entlenderu semmê dsihwoja deewabijigs mahzitajs. Schis farwu gannamu pulku apmekledams atradde, ka laudim mahjâs tas dsihwibas wahrds ne mas ne bija. Par to tam firds gaujschi fahpeja, jo tee laudis tif tukfschi bija, ka tee paschi ne warreja eespeht bihbeli nopirkt. Geksch leelahm dohmahm tas mahzitajs us Entlenderu pilfatu aisbrauze, fo fauz London un kas irr tas leelakais pilfats pasaulê, zerredams tur kahdu paligu atrast pee bihbelu fapirfschanas. Un redsi, tas bija arridsan ta Kunga prahts, jo ta mahzitaja wahrds bija tif spehzigis un winna luhgschanas tif firfnigas, ka dauds augsti kungi un baggati kaupmanni un arri dauds nabbaga laudis sabeedrojahs, bihbeles par welti zaur wissu pasauli islaist, lai wiffi zilweki ar to swehtu Deewa wahrdu warretu eepreezinatees. Un tas Kungs to darbu swehtija tâ ka ta sabeedroschana lihds schim 22 millionu bihbeles un pusbihbeles warreja islaist zaur wissu pasauli eeksch 100 sweschahm wallodahm.

(Surplittam wairak.)

Teefas fluddinaschana.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwalbineeka wiffas Kreewu Walsis 10. 10. 10., tohp wiffi tee, kam kahdas taifnas prassichanas no teem Rokaischas fainneckeem Kneepa Kristappa, Antenneka Mahrtina, Buscha Annosa, Duhka Kristappa, Mangalla Fanna, Lamba Fahna, Balgall Fahna, Bunsja Fanna, Wehreeneeka Andrei un Klappa Ulrikka

buhdu, kas sawas mahjās parradu un kalpu eerikteschānās dehl atderušchi, lihds 3schu un 4tu Merz f. g. pee schihs pagasta teefas peeteizahs. Rokaischā, tai 3schā Janwar 1845. 2

(Nr. 2.) ††† Ulrikk Lambertš, pagasta wezz.
W. Hilbrand, pagasta teefas ffrihw.

No Jaunpilles pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischānās buhtu, pee ta Jaunpilles Peepukka fainneeka Krisch Kulle, par kurra mantu parradu dehl konkurse spreessta, usaižinati, lihds 17tu Merz f. g. pee schihs teefas peeteittees. Jaunpillē, 20tā Janwar 1845. 2

(L. S.) Virgin Gudowitš, pagasta wezzakais.
(Nr. 26.) G. G. Monkwewitš, teefas ffrihweris.

Leel-Verstelles pagasta teefa 15tā Webruar f. g. par daudš bahriau mantahm, kā: gohwis, drehbes un wehl zittas derrigas leetas, Silleškrohgā uhtruppi turrehs. Leel-Verstellē, tai 25tā Janwar 1845. 1

Spreede Jahn, pagasta wezzakais.
Contius, teefas ffrihweris.

No Wirbes-Rinkules pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischānās buhtu, pee ta Rinkules fainneeka Straggu Ansa Strasde, par kurru mantahm parradu un nespehziabas dehl konkurse spreessta, usaižinati, lihds 15tu Merz f. g. pee schihs teefas peeteittees. Wirbē, tai 15tā Janwar 1845. 3

(L. S.) Janne Feldberg, pagasta wezz.
(Nr. 15.) Georg Dühmann, teefas ffrihw.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischānās pee teem, pee Garrosasmuischas peederrigeem Slohkasmuishas fainneekeem, prohti pee:

- 1) Krischjahna Feldmanna, Lammas mahjās;
- 2) Kurra Swirgda, Sohšiu mahjās;
- 3) Krischjahna Skujineeka, Punks mahjās;
- 4) Pehtera Kruhmina, Unschkinu mahjās;
- 5) Jahna Wischmanna, Peilu pirmās mahjās;
- 6) Ewerta Griikka, Peilu obrās mahjās;
- 7) Kurra Eefalneeka, Mečku mahjās;
- 8) Kurra Pinkas, Rungu pirmās mahjās;
- 9) Janna Kalnina, Rungu obrās mahjās;
- 10) Jekaba Baumannna, Leischi mahjās, un
- 11) Mattibsa Zulkuma, Raufeju mahjās,

buhdu, par kurru mantu parradu dehl konkurse spreessta, tohp usaižinati, ar sawahm taisnahm prassischānahm un peerahdischānahm wisšwehlaht lihds 26tu Merz f. g. pee schihs pagasta teefas peeteittees, ar

to peedraudeschānu, ka pehz schi termina newcenu wairs ne klausihš. Garrosasmuischas pagasta teefa, tai 22trā Janwar 1845. 3

(L. S.) Johstš Grandin, pagasta wezz.
(Nr. 8.) L. Uterhuff, pag. teef. ffrihweris.

No Aurenmuishas Krohna pagasta teefas tohp sinnamu darrihtš, ka us Dohbeles Apriuka teefas pawehschānu, daschadas kihlatas leetas, kā arri seens un labbiba, ta bijuscha Aurenmuishas teefas ffrihwera Krause, dehl kanzellejas teefas sullaina un rekrufschu atpirkschānās naudas atlihdšinaschānās, 6tā Merz f. g. preeksch pufšdeenās scheit uhtrupē pahrdohš. Aurenmuishas Krohna pagasta teefa, tai 10tā Webruar 1845. 3

(Nr. 77.) C. Blumberg, peesehdetojs.
P. J. Berg, teefas ffrihweris.

Zittas fluddinaschānās.

Grahwendahles muishā trihs mahjās isdohdamaš fainneekeem. Kas schihs mahjās gribbetu usnemt lai tadehl pee Grahwendahles muishas waldischānās peefakkahš. 1

Jaun-Mohkes muishas waldischāna zaur scho sinnamu darra, ka tahš pee Jaun-Mohkes pagasta peederrigas mahjās no Jurgeem 1845 us arrenti isdohš. 1

No Jahneem 1845 tapš taš pee Salkasmuischas peederrigš Wehrsu-krohge, pee Jelgawas un Schaggars leelzeffa, un tahš Dllenderu wehja-sudmallas ar diweem gangeem, ne tablu no Salkasmuischas, wairalsobhlitajeem us arrenti isdohhti. Kam patiktu scho frogu un tahš sudmallas us arrenti nemt, lai 24tā Merz f. g. pee Salkasmuischas muishas waldischānās peeteizahē. Salkasmuischā, tai 6tā Webruar 1845. 2

Seschi prezjeti kalpi un tschetras woi feschas darbameitas no semmeekohpeju kahrtas, kam sihmes irr, ka tee labbi weddufchees, warr par labbu lohni weetas dabbuht Rišchesmuishā (kas arri tohp faukta Krahtschešmuishā) pee Kuldigas. Par Jurgeem f. g. deenastš eefakkahš un lihds tam laikam teem pee tahš muishaswaldischānās japeeteizahš. 3

Sinna par jaunahm grahamatahm.

Pee Steffenhagen kunga Jelgawā irr pehrnā gabbā 1844 no jauna driffeta: Rehkinaschānās pamahzišchāna zik semneeku laudim waijaga. Latweescheem par labbu farakstita no Pridrika Wikuma

Wagner Nerretas draudses mahzitaja. Maksa wahkâ eeseta 25 kap. sudr.

Schai ohtral drikket 335 rehkinumi wehl peelikti klast, kas pirmâ drikkē newaid; un labbi pee tahs isdarrists, ka to rehkinumu isnahkuschi skaitli ihpâchi eeseti, lai paleek skohlmeistera rohkâs un behrni ne warr paschi kahdu blehdibu dsih.

Ta grammatina leezina tur effam rehkinumu zik semneeku laudim wajaga, un effam ar rakstitaju weenâ padobmâ, ka leeli skaitli arraju laudim narw wajadsi dehl fahl' un maies. Kas griib mahzibt behrnus rehkinast, pee tam ir wehrâ lidams behrnam galwinu ispubleht, tam garra spehku ar galwas lausifchanu wairoht, teem derrehâ wairak Umanna rehkinaschanas grammata. Wagnera rehkinaschanas grammata buhs derriga pirmo zekku isbraukt, un pehz lai rehkinatajs, dauds mas noprattis kahos zeksch tam pee rehkinaschanas irr jaet, noprassa skohlmeist. reem, kalabb tahds un ne sawads zeksch tam jaet, jeb us kahdeem zeeteem likkumeem katra rehkinaschana dibbinajahs. 3

W. P.

J. L. E. Punschela Leeseres mahzitaja fwehtu dseefmu meldijas grammata us ischetrahm balsim dseedama irr Wahzfemmē Leipziger pilfatâ 1844 no jauna drikkēs eespeesta un ar 42 jaunahm melbijahm

wairota. Wahkâ eesetu to warr dabuht pee mannim pirkt par 3 sudr. rubl. 3

W. Pantenius,

Zelgawas Latw. rihra mahzitajs.

Skohlmeisterei, kas Wahzu wallodu kaidri proht, lai ne kawejahs scho grammatu eegahdatees: Unterredungen über die biblischen Geschichten: ein praktisches Handbuch für Schullehrer von J. Lissen. Erster Band Altes Testament. Zweiter Band Neues Testament. Kiel 1842 und 1843. Un wianni mannim pateiks, ka scho grammatu teem esmu peemimnejis. Lucas un Keyher kungs Zelgawâ tohs labbraht mekletajeem apgahdahs.

W. P.

Pee Steffenhagen kunga Zelgawâ wehl pehrnâ 1844tâ gaddâ rakstōs eespeestas schihs grammatinas: No tahs Kristus draudses un fwehteem Deewa wahrdeem, fwehtigas dseefmas, Deewa draudiehm par uštairifchanu. 43 dseefmas, maksa wahkâ eesetas 15 kap. sudr.

No ta Kunga Jesus Kristus zeeschanas un mirschanas, fwehtigas dseefmas no wezzahm grammatahm tizzigahm dwchsehm par labbu saliktas. 45 dseefmas, maksa wahkâ eesetas 15 kap. sudr.

W. P.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgâ, tanni 5tâ Webruar 1845.

	Subraba naudâ.			Subraba naudâ.	
	Rb.	Kv.		Rb.	Kv.
I jauns dahlderis . . . . . geldeja	I	33	I pohhs kannepu . . . . . tappe maksahs ar	I	—
I puhrs rudju . . . . . tappe maksahs ar	I	40	I — linnu labbakas surtes — —	2	—
I — kweeschu . . . . . — —	2	25	I — — sliktas surtes — —	1	80
I — meeschu . . . . . — —	1	5	I — tabaka . . . . . — —	—	65
I — meeschu = putraimu . . . . . — —	1	60	I — dselses . . . . . — —	—	75
I — ausu . . . . . — —	—	70	I — sweesta . . . . . — —	2	50
I — kweeschu = miltu . . . . . — —	3	50	I muzza filku, preeschu muzza — —	6	25
I — bihdeletu rudju = miltu . . . . . — —	1	80	I — — wihkschnu muzza — —	6	50
I — rupju rudju = miltu . . . . . — —	1	45	I — farkanas fahls . . . . . — —	7	—
I — sirnu . . . . . — —	1	60	I — rupjas leddainas fahls — —	6	—
I — linnu = sehklas . . . . . — —	3	—	I — rupjas baltas fahls — —	4	25
I — kannepu = sehklas . . . . . — —	1	50	I — smalkas fahls . . . . . — —	4	15
I — kimmenu . . . . . — —	5	—			

W r i h w d r i k k e h t.

No juhmallas gubernementu augstas waldischanas puffes: Waldischanas-raths U. Weitler.